

**Pani
Agnieszka Murawka
Kierownik Finansowy
Sądu Rejonowego
w Gryficach**

LSZ-4100-06-02/2011
P/10/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła kontrolę Sądu Rejonowego w Gryficach (dalej „Sąd”) w zakresie wykonania budżetu w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24.03.2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu Sądu w 2010 r.

1. Sąd w 2010 r. zrealizował dochody ogółem w kwocie 2.213,3 tys. zł, co stanowiło 95,8 % planu (2.310,0 tys. zł) oraz 96,7 % wykonania 2009 r. (2.288,5 tys. zł). Zaplanowane dochody zrealizowano w kwocie 2.170,6 zł w tym: z tytułu opłat cywilnych i kosztów sądowych - 1.633,4 tys. zł (92,8% planu) i z grzywien karnych - 537,2 tys. zł (97,7 % planu). Nieplano- wane dochody Sąd zrealizował w kwocie 42,7 tys. zł w tym: ze sprzedaży składników majątkowych pochodzących z rozbiórki budynku Sądu (5,8 tys. zł), wpływów z różnych dochodów (36,8 tys. zł) i pozostałych odsetek (0,1 tys. zł). Uzyskane dochody w pełnej wysokości (2.213,3 tys. zł) przekazano na rachunek dochodów budżetu państwa, z zachowaniem terminów określonych w § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 11.01.2008 r.². Stan należności pozostałych do zapłaty na 31.12.2010 r. wyniósł 825,3 tys. zł, tj. o 6,9 tys. zł mniej niż na koniec 2009 r., w tym zaległości netto wynosiły 721,9 tys. zł (o 7,1 tys. zł mniej

¹ Dz.U. Nr 231, poz. 1701 z 2007 r. ze zm.

² w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych (Dz. U. Nr 11, poz. 69)

niż w 2009 r.). Badanie kontrolne obejmujące 38 spraw dotyczących należności wymagalnych na łączną kwotę 43,2 tys. zł (6,0% ich ogółu) wykazało, że czynności windykacyjne grzywien, opłat i kosztów sądowych prowadzone były bez zbędnej zwłoki, poprzez wysłanie do dłużników wezwań do zapłaty, w terminie wynikającym z art. 44 § 1 i art. 206 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy³. Należności poddane windykacji wymierzano prawidłowo tj. zgodnie z orzeczeniami i postanowieniami Sądu.

2. Kierownik Finansowy Sądu zgodnie z art. 146 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ („uofp”) sporządził i zatwierdził plan finansowy na 2010 r. w kwotach zgodnych z kwotami wynikającymi z układu wykonawczego przekazanego przez Dyrektora Sądu Okręgowego w Szczecinie. Kierownik Finansowy 19.04.2010 r. zatwierdził budżet Sądu na 2010 r. w ujęciu zadaniowym, określając w nim kwoty wydatków na realizację 8 działań dla 4 podzadań w ramach zadania 18.1 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, a także cele i mierniki poziomu ich realizacji. Kierownik Finansowy nie określił w polityce rachunkowości zasad ewidencji wydatków w układzie zadaniowym z braku podstaw prawnych i wytycznych. Przypisania poniesionych wydatków do poszczególnych rodzajów działań dokonywano zgodnie z kluczem podziału wydatków przekazanym przez Dyrektora Sądu Okręgowego.

Zmiany w planie wydatków dokonywane były zgodnie z upoważnieniem z 26.02.2010 r. udzielonym Kierownikowi Finansowemu przez Dyrektora Sądu Okręgowego. Zmiany te wynikały z uzasadnionych potrzeb jednostki, a wydatki ponoszone były celowo.

Sąd zrealizował w 2010 r. wydatki na kwotę 6.489,1 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. Największy udział w strukturze wydatków stanowiły wydatki na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi w łącznej kwocie 4.750,0 tys. zł (73,2% wydatków ogółem). Pozostałe wydatki bieżące wyniosły 1.739,0 tys. zł. (26,8% wydatków ogółem). Wydatków majątkowych Sąd w 2010 r. nie poniósł, a także nie otrzymał środków pochodzących z rezerw celowych budżetu państwa.

Na 31.12.2010 r. w Sądzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Wykazane w ewidencji księgowej zobowiązania niewymagalne na kwotę ogółem 277,8 tys. zł dotyczyły dodatkowych wynagrodzeń rocznych (z pochodnymi) należnych pracownikom Sądu za 2010 r. oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług z terminem płatności w styczniu 2011 r.

Szczegółowe badanie wydatków bieżących pozapłacowych Sądu na kwotę 1.230,2 tys. zł wykazało, że wynikały one z planu finansowego i były wydatkami celowymi z punktu widze-

³ Dz.U. Nr 90, poz. 557, ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

nia realizacji zadań nałożonych ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych⁵. Zakupów dokonywano z zachowaniem kryteriów obowiązujących w Sądzie, a powstałe zobowiązania regulowane były przed upływem terminów płatności określonych przez dostawców.

W 2010 r. w Sądzie przeprowadzono 1 postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego w oparciu o ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶ („pzp”). Przedmiotem postępowania było świadczenie usług z zakresu ochrony obiektów, osób i mienia Sądu. Szacunkową wartość zamówienia ustalono na kwotę 57,4 tys. zł (netto), wypełniając wymóg należytej staranności wynikający z art. 32 ust. 1 pzp. Postępowanie przeprowadzono prawidłowo i udokumentowano, zgodnie z wymogami określonymi w art. 96 pzp oraz zakończono terminowym podpisaniem umowy. Prawidłowo zamieszczano i przekazywano ogłoszenia wymagane przepisami pzp. Sąd zgodnie z art. 98 ust. 2 pzp w wymaganym terminie sporządził sprawozdanie roczne za 2010 r. o udzielonych zamówieniach.

3. Ustalony na 2010 r. w planie po zmianach limit zatrudnienia w Sądzie w liczbie 64 etatów wykorzystany został w 100 %. Na 31.12.2010 r. stan zatrudnienia w grupie sędziów, kuratorów i referendarzy odpowiadał zaplanowanym limitom, natomiast w grupie asystenta sędziego zatrudnienie było niższe o 1 etat od planu po zmianach, a w grupie urzędników wyższe o 1 etat, co było uzasadnione koniecznością usprawnienia pracy Sądu. Przyznany limit wynagrodzeń osobowych wykorzystano w kwocie 3.464,1 tys. zł, tj. w 100 %. Wydatki te poniesiono zgodnie z przeznaczeniem. Utworzony przez Prezesa Sądu zarządzeniem Nr 8/2010 z 20.09.2010 r. 3 % fundusz nagród wykorzystany był w kwocie 45.240 zł (w 95,8%) zgodnie z przeznaczeniem na nagrody uznaniowe dla 38 urzędników, 1 asystenta sędziego i 7 pracowników obsługi Sądu.

4. Obowiązujące w Sądzie procedury kontroli zarządczej odpowiadały wymogom art. 68 uofp. Przyjęta zarządzeniem nr 3/2010 Kierownika Finansowego z 10.02.2010 r. polityka rachunkowości⁷ (dalej „polityka rachunkowości”) zgodna była z art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸ (dalej „uor”).

NIK negatywnie ocenia skuteczność systemu rachunkowości w zakresie ewidencji dowodów księgowych, natomiast pozytywnie wiarygodność systemu rachunkowości i ksiąg w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej. W toku kontroli zbadano łącznie 131 dowodów na kwotę 1.230,2 tys. zł, w tym 121 dowodów na kwotę 1.207,8 tys. zł wybranych

⁵ Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁷ z mocą obowiązującą od 01.01.2010 r.

⁸ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

metodą MUS⁹ oraz 10 dowodów na kwotę 22,4 tys. zł wybranych metodą doboru celowego i ustalono, że:

- za 23 faktury dokonano zapłaty na łączną kwotę 284,3 tys. zł (23,1% badanej populacji) przed otrzymaniem oryginałów dokumentów stanowiących podstawę wystawienia polecenia zapłaty, co stanowiło naruszenie z art. 4 ust. 1 uor¹⁰ oraz § 8 pkt 2 załącznika nr 6 do Polityki rachunkowości¹¹,
- 19 faktur na łączną kwotę 220,3 tys. zł (17,9 % badanej populacji) zaewidencjonowano w księgach przed dokonaniem kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej i zatwierdzeniem, co było niezgodne z art. 20 ust. 2 i 3 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 6 uor,
- w terminach od 1 do 27 dni przed dniem wystawienia faktur przez 2 kontrahentów dokonano ich zapłaty na łączną kwotę 79,4 tys. zł¹² (6,4% badanej populacji), co było niezgodne z warunkami umów, w myśl których płatności za wykonanie usług winny być regulowane w terminach odpowiednio 10 i 30 dni od otrzymania faktury przez Sąd,
- na wszystkich zbadanych dowodach księgowych nie wskazano miesiąca księgowania, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 uor.

NIK negatywnie ocenia także prowadzenie przez jedną osobę tj. głównego księgowego lub w zastępstwie inspektora ds. księgowości, kontroli wstępnej, formalno - rachunkowej, dekretacji oraz zatwierdzenia dowodów księgowych, co wystąpiło w 101 na 131 zbadanych dowodach, pomimo że zgodnie z załącznikiem nr 7 do polityki rachunkowości do kontroli formalno - rachunkowej wszystkich dokumentów księgowych upoważnione zostały również: inspektor ds. księgowości i kasjer, a do dekretacji - inspektor ds. księgowości.

Przeprowadzone w toku kontroli badania rachunku sum depozytowych wykazały 1 przypadek dwukrotnego zwrotu wadium uczestnikowi licytacji nieruchomości w kwocie 2.450 zł, co miało związek z niedokonaniem przez inspektora ds. księgowości należytej analizy dokumentów, stanowiących podstawę zwrotu wadium (zarządzeń Przewodniczącej I Wydziału Cywilnego z 17.05.2010 r. i 14.06.2010 r.) oraz z brakiem kontroli finansowej przy zatwierdzaniu przelewu środków.

Wskazane powyżej nieprawidłowości świadczą o nieskuteczności kontroli zarządczej sprawowanej w Sądzie w ww. obszarach, której celem w myśl art. 68 ust. 2 pkt 1 uofp jest zapewnienie w szczególności zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi.

⁹ MUS (Monetary Unit Sampling) - prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem

¹⁰ w myśl którego „Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy”.

¹¹ w myśl którego „podstawą do wystawienia polecenia przelewu powinien być oryginał dokumentu podlegający zapłacie”

¹² w tym: 73,0 tys. zł za wynajem pomieszczeń na potrzeby Sądu oraz 6,4 tys. zł za ochronę obiektu Sądu.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie sporządzania sprawozdań rocznych za rok 2010: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N i Rb-Z., w których wykazano dane zgodne z zapisami na odpowiednich kontach ksiąg rachunkowych. Nie stwierdzono również nieprawidłowości dotyczących sposobu, zakresu i terminów przeprowadzenia w Sądzie w 2010 r. inwentaryzacji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1. Dokonywanie płatności na podstawie oryginałów dokumentów podlegających zapłacie.*
- 2. Realizację płatności za zakup usług w terminach wynikających z zawartych umów.*
- 3. Zapewnienie poprawności formalnej dowodów księgowych przez wskazywanie miesiąca ujmowania dokumentów w ewidencji finansowo-księgowej.*
- 4. Rozdzielenie funkcji w zakresie kontroli wstępnej, formalno-rachunkowej, dekretacji oraz zatwierdzenia dowodów księgowych między pracowników wskazanych w przyjętej polityce rachunkowości.*
- 5. Wyegzekwowanie od uczestnika licytacji nieruchomości zwrotu powtórnie przekazanego wadium w kwocie 2.450,00 zł.*

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje od Pani Kierownik, w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Pani Kierownik prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.